

Sygn. akt III AUa 521/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Anna Polak SSA Urszula Iwanowska (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2018 r. w Szczecinie

sprawy Z. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie emerytury pomostowej

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 maja 2017 r. sygn. akt VI U 203/17

oddala apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSA Anna Polak

Sygn. akt III AUa 521/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 lutego 2017 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił Z. W. prawa do emerytury pomostowej z uwagi na nie udowodnienie przez wnioskodawcę okresu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat, nie wykonywanie przez niego przed dniem 1 stycznia 1999 r. pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej oraz nie udowodnienie rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

W odwołaniu od powyższej decyzji Z. W. wskazał, że organ rentowy niesłusznie nie zaliczył do jego stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 12 października 1980 r. do 31 października 1996 r.

W odpowiedzi odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 16 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (pkt I) oraz zasądził od Z. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II).

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Z. W. urodził się dnia (...) Posiada ogólny okres ubezpieczenia wynoszący 41 lat, 2 miesiące i 11 dni, w tym bezspornie 11 lat,

10 miesięcy i 2 dni okresów pracy wykonywanej w warunkach szczególnych przed dniem 1 stycznia 1999 r., w rozumieniu art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (powoływanej dalej jako: ustawa emerytalna). Ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie art. 4 i art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (j. t. Dz. U. z 2017 r., poz. 664), Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących. Instytucja wcześniejszej emerytury podlega ścisłej wykładni. Przesłanki nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych muszą być spełnione łącznie, co oznacza, że brak choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych – wyroki Sądów Apelacyjnych: w B. z dnia 11 września 2012 r., III AUa 440/12 (LEX nr 1220435) oraz we W. z dnia 26 kwietnia 2012 r., III AUa 252/12 (LEX nr 1164689).

Zatem Sąd Okręgowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnił warunków do przyznania mu emerytury pomostowej, w szczególności wymogu art. 4 pkt 7 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż nie nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy, co wyklucza możliwość przyznania mu prawa do tego świadczenia. Spełnienie zaś tego wymogu jest konieczne także w przypadku emerytury pomostowej przyznawanej z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Tylko bowiem łączne spełnienie przesłanek określonych w art. 49 pozwala na przyznanie prawa do emerytury pomostowej, brak spełnienia którejkolwiek z nich możliwość taką wyklucza i czyni zbędnym badanie spełnienia pozostałych warunków.

Dalej sąd meriti podkreślił, że brak było jakichkolwiek podstaw, aby prowadzić ustalenia co do charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy niejako

„na przyszłość”, dla celów ewentualnego kolejnego postępowania o emeryturę. Istota decyzji ZUS polega bowiem na rozstrzygnięciu o prawie do konkretnego świadczenia lub o jego wysokości jako całości, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo. Sąd stwierdzający spełnienie przez ubezpieczonego jednego lub więcej warunków powstania prawa do świadczenia, nie może ustalić tego w sentencji wyroku przy jednoczesnym oddaleniu odwołania ubezpieczonego od niekorzystnej dla niego decyzji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2000r., II UKN 147/00 OSNP 2002/16/389; wyrok SA w Krakowie z dnia 2 października 2001 r., III AUa 1004/00). Z tych też powodów Sąd oddalił wnioski dowodowe ubezpieczonego.

Stąd też, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Ponadto sąd ten orzekł o kosztach na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. wskazując, że zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik procesu sąd uwzględnił wniosek pełnomocnika organu i przyznał mu zwrot kosztów procesu, obejmujący koszt zastępstwa procesowego pełnomocnika będącego adwokatem. Wysokość tych kosztów ustalono na kwotę 180 zł zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackich (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim w całości nie zgodził się Z. W., który działając przez pełnomocnika w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

- naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 227 k.p.c. i art. 233 k.p.c. wskutek pominięcia wszystkich istotnych okoliczności, przy wadliwie przeprowadzonym postępowaniu dowodowym i zaniechaniu rozważenia w sposób swobodny, bezstronny oraz wszechstronny, kwestii wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego i wadliwego przyjęcia braku podstaw do przyznania ubezpieczonemu emerytury pomostowej.

Podnosząc powyższe apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie odwołania poprzez uchylenie zaskarżonej decyzji

ewentualnie o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego jej rozpoznania

- zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący między innymi podniósł, że Sąd czyniąc swoje ustalenia bezzasadnie całkowicie pominął argumentację ubezpieczonego zawartą w uzasadnieniu odwołania jak i na rozprawie, bowiem w świetle deklaracji ubezpieczonego o planowanym rozwiązaniu stosunku pracy po zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie decyzja sądu oddalająca odwołanie jest dla niego krzywdząca.

Zdaniem apelującego wykonywał on faktycznie w okresie od 13 października 1980 r. do 31 maja 1996 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace malarza i ładowacza, które to prace należały do tego rodzaju, że pozwalały na wystawienie świadectwa przez Przedsiębiorstwo (...). Przy czym nawet błędna podstawa prawna nie może pozbawiać skarżącego prawa do żądania ustalenia przed sądem istotnej okoliczności jaką jest wykonywanie pracy w warunkach szczególnych w spornym okresie za pomocą dowodów z dokumentów w postaci: legitymacji ubezpieczeniowej, świadectwa pracy z dnia 31 października 1992 r., świadectwa pracy z dnia 30 maja 2001 r., świadectwa pracy z dnia 31 maja 2001 r. oraz zeznań zawnioskowanych świadków: S. P., J. G. i M. S., których to przeprowadzenia na rozprawie sąd pierwszej instancji bezpodstawnie zaniechał.

W ocenie skarżącego powyższe argumenty przemawiają za przyjęciem tezy, że sąd pierwszej instancji wadliwie przeprowadził postępowanie dowodowe w sprawie i w konsekwencji błędnie ustalił stan faktyczny w zakresie spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich przesłanek koniecznych do uzyskania przez niego emerytury pomostowej.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się nieuzasadniona.

Na wstępie zaznaczyć należy, że w przedmiotowej sprawie sąd pierwszej instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe (w zakresie niezbędnym do wydania wyroku), w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego, oraz dokonał wszechstronnej oceny całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd Okręgowy w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku wskazał, jaki stan faktyczny stał się jego podstawą oraz podał, na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu. Stąd też, Sąd Apelacyjny ustalenia sądu pierwszej instancji w całości uznał i przyjął jako własne, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania w tej części uzasadnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776). Sąd odwoławczy nie dostrzegł przy tym naruszenia przez sąd meriti prawa materialnego, w związku z czym poparł w całości rozważania Sądu Okręgowego również w zakresie przyjętych przez niego podstaw prawnych orzeczenia.

Z. W. ubiega się o prawo do emerytury pomostowej na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, w której w art. 4 (i odpowiednio w art. 49 pkt 2) ustalono przesłanki nabycia takiego prawa wśród, których w pkt 7 ustalono warunek rozwiązania umowy o pracę. Podkreślić trzeba, że ustawowe przesłanki do nabycia wnioskowanego przez ubezpieczonego prawa muszą być spełnione wszystkie łącznie w chwili złożenia wniosku, najpóźniej w dniu wydania decyzji przez organ rentowy.

Zatem Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że ubezpieczony składając wniosek o emeryturę w dniu 27 stycznia 2017 r. nie rozwiązał umowy o pracę. Przy czym sądowi pierwszej instancji nie uszło uwadze, że w niniejszej sprawie faktycznie spornym jest także okres wykonywania pracy przez ubezpieczonego w szczególnych warunkach.

Jednak wbrew stanowisku skarżącego sąd pierwszej instancji po bezspornym ustaleniu, że apelujący nie rozwiązał umowy o pracę na dzień złożenia wniosku o emeryturę słusznie uznał, iż niespełnienie tego warunku uniemożliwia dalsze rozpoznawanie sprawy i prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach przez okres ponad 15 lat. Takie bowiem ustalenie, wobec nie rozwiązania umowy o pracę, nie doprowadziłoby do zmiany zaskarżonej decyzji postulowanej przez skarżącego, a jedynie powodowałoby nieuzasadnione przedłużenie postępowania. Okoliczność ta będzie badana zarówno przez organ rentowy, jak i Sąd wówczas, gdy ubezpieczony zdecyduje się na ponowne ubieganie się o prawo do emerytury pomostowej jednak po rozwiązaniu umowy o pracę na dzień złożenia ponownego wniosku w organie rentowym.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że skoro rozwiązanie umowy o pracę jest ustawowym warunkiem nabycia prawa do emerytury pomostowej to w sprawie zachowuje aktualność utrwalony w orzecznictwie pogląd, że musi być on spełniony w chwili ubiegania się o świadczenie (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I PK 309/07, OSNAP 2009/23-24/308 i z dnia 5 maja 2011 r., II PK 282/10, OSNP 2012/11-12/140; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 27 marca 2012 r., III A U 1487/11, POSAG 2012/3/99-122).

Zestawienie wymogów określonych w art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych z realiami rozpoznawanej sprawy nakazuje stwierdzić, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest w pełni zasadny i oparty o obowiązujące przepisy prawa. Skoro ubezpieczony bezspornie nie rozwiązał umowy o pracę przed wystąpieniem o emeryturę pomostową, to sąd pierwszej instancji nie był zobowiązany do badania, czy ubezpieczony spełnia kolejne przesłanki do nabycia wnioskowanego prawa. Takie postępowanie Sądu Okręgowego jest zgodne z postulatem szybkiego i sprawnego orzekania. Niespełnienie choćby jednego z warunków, tak jak w niniejszej sprawie, było wystarczające, aby rozstrzygnąć spór i stwierdzić, że decyzja organu rentowego, odmawiająca przyznania emerytury pomostowej, była w pełni zasadna i prawidłowa.

W tych okolicznościach zarzut naruszenia prawa procesowego należało uznać za chybiony.

Mając na względzie powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację ubezpieczonego oddalił w całości, jako nieuzasadnioną.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSA Anna Polak